

VAKUUTUSVALVONTA

**VAKUUTUSVALVONTAVIRASTON
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS
2008**

VAKUUTUSVALVONTAVIRASTON TILINPÄÄTÖS 2008

1. TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 Johdon katsaus	1
1.2 Toiminnan vaikuttavuus.....	6
1.3 Toiminnallinen tehokkuus.....	13
1.3.1 Toiminnan taloudellisuus	13
1.3.2 Toiminnan tuottavuus.....	15
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	16
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta.....	18
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	18
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	24
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	26
1.6 Tilinpäätösanalyysi	27
1.6.1 Rahoituksen rakenne	27
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	28
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	28
1.6.4 Tase.....	28
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	28
1.8 Arviointien tulokset.....	29
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	29
2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	30
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	31
4. TASE	32
5. LIITETIEDOT	33
6. ALLEKIRJOITUKSET	37

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Johdon katsaus

Finanssivalvonta

Vakuutusvalvontaviraston tehtävät siirtyivät vuoden 2009 alusta lukien Suomen Pankin yhteydessä toimivalle Finanssivalvonnalle. Hallituksen esitys laiksi, jolla Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto yhdistettäisiin uudeksi rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaiseksi, annettiin toukokuussa 2008. Laki Finanssivalvonnasta vahvistettiin 19.12.2008.

Finanssivalvonnasta annetun lain mukaan Vakuutusvalvontaviraston varat, velat ja sitoumukset siirtyvät vastikkeetta Suomen Pankille lain tullessa voimaan 1.1.2009. Vakuutusvalvontaviraston palveluksessa lain voimaan tullessa olevat virkamiehet siirtyivät Finanssivalvonnan palvelukseen. Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan toimikausi päättyi lain voimaan tullessa. Finanssivalvonnan johtokunta käsittelee lain voimaantulon jälkeen ne Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan käsiteltävät asiat, jotka koskevat tilikautta 2008. Näin ollen Vakuutusvalvontaviraston toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2008 hyväksytään Finanssivalvonnan johtokunnan kokouksessa.

Toimintakertomus ja tilinpäätös on valmisteltu Finanssivalvonnassa Vakuutusvalvontaviraston silloisen ylijohdajan, Finanssivalvonnan nykyisen osastopäällikön Hely Salomaan johdolla Vakuutusvalvontaviraston toiminnan aikana asianomaisista tehtävistä vastanneiden virkamiesten toimesta.

Vakuutusvalvontavirasto ja Rahoitustarkastus valmistelivat yhdistymistä vuoden alusta lähtien kiinteässä yhteistyössä. Valvojat aloittivat usean vuoden yhteistyön luomalta hyvältä pohjalta perehtymisen toistensa valvontakenttään ja toimintatapoihin. Vakuutusvalvontaviraston hallinnossa toteutettiin talous-, henkilöstö ja tietohallinnon loppuunsaattaminen, irtisanottiin vastaavat palvelusopimukset ja mukautettiin järjestelmiä Suomen Pankin järjestelmiin. Viraston yksityisoikeudelliset sopimukset irtisanottiin tai siirrettiin Suomen Pankille. Henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi toteutettiin koko henkilöstöä koskeva muutoksenhallinnan valmennusohjelma. Lisäksi esimiehille järjestettiin muutosjohtamisvalmennusta. Yhdistetyn valvonnan organisaatiomallia valmistettiin johtokuntien toimeksiannosta.

Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan kokoonpano vuonna 2008 oli seuraava: puheenjohtajana toimi osastopäällikkö, ylijohdaja Tarmo Pukkila sosiaali- ja terveysministeriöstä (varajäsen johtaja Sinikka Rajaniemi) ja varapuheenjohtajana apulaisosastopäällikkö Carin Lindqvist-Virtanen sosiaali- ja terveysministeriöstä (varajäsen ylimatemaatikko Leena Väänänen). Jäseninä olivat lainsäädäntöjohtaja Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä (lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju), joh-

tokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen Suomen Pankista (osastopäällikkö Kimmo Virolainen) sekä Rahoitustarkastuksen johtaja Anneli Tuominen (apulaisjohtaja Jukka Vesala) ja Vakuutusvalvontaviraston ylijohdaja Hely Salomaa (johtaja Erja Rautanen).

Finanssikriisi

Vuoden 2008 aikana keskeisten länsimaisten pörssien kehitystä kuvaavat indeksit laskivat noin 35 - 50 % ja kehittyvien markkinoiden kehitystä kuvaavat indeksit vielä tätäkin enemmän. Vakuutus- ja eläkelaitosten sijoitusomaisuuden arvot alenivat voimakkaasti. Vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu toimintapääoma aleni vahinkovakuutusyhtiöillä noin 20 prosenttia ja henkivakuutusyhtiöillä 35 prosenttia. Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus säilyi laskusta huolimatta hyvällä tasolla. Heikentyneestä vakavaraisuustilanteesta johtuen useita henkivakuutusyhtiöitä päämitettiin vuoden kuluessa. Henkivakuutusyhtiöiden keskimääräinen vakavaraisuus oli vuoden lopussa tyydyttävällä tasolla.

Työeläkevakuutusyhtiöillä toimintapääoman lasku oli 50 prosentin luokkaa, vaikka niiden toimintapääoma lisääntyi joulukuussa hyväksytyin lainmuutoksen johdosta arviolta noin 5,1 miljardilla eurolla, mikä oli noin 29 prosenttia vuoden alun toimintapääomista. Lainmuutoksen tarkoituksena oli työeläkelaitosten vakavaraisuuden vahvistaminen ja vanhuuseläkkeiden rahastoinnin väliaikainen muuttaminen finanssikriisin johdosta. Ilman lainmuutosta osa työeläkelaitoksista olisi ilmeisesti joutunut myymään sijoituksiaan täyttääkseen voimassa olevat sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevat säännökset. Osa vakavaraisuusasemaa parantavista muutoksista on voimassa vain vuoden 2010 loppuun saakka. Vakuutusvalvontavirasto avusti sosiaali- ja terveysministeriötä lainmuutoksen valmistelussa. Kriisin seurauksena myös henkivakuutuslaitosten kysyntä on heikentynyt merkittävästi erityisesti sijoitussidonnaisten tuotteiden osalta. Kriisin jatkuessa niiden heikko kysyntä tulee jatkumaan myös kuluvana vuonna. Voimakkaasti alentunut ja edelleen aleneva korkotasoa tulee olemaan merkittävä haaste etenkin niille henkivakuutusyhtiöille, joiden vakuutuskannassa on paljon vanhoja korkealla laskuperustekorolla myönnettyjä säästövakuutuksia.

Selvitys työeläkelaitosten sijoitussäätelyä koskevasta uudistuksesta

Vuoden 2007 alusta voimaan tulleen työeläkelaitosten sijoitussäätelyn uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli lisätä työeläkelaitosten mahdollisuuksia sijoitustuottojen kasvattamiseen ja siten alentaa vastaisuudessa tarvetta työeläkemaksujen korotuksiin. Samalla hyväksyttiin työeläkelaitosten sijoitukseen liittyvä yleinen riskitason nousu. Vakuutusvalvontaviraston tekemässä selvityksessä todettiin, että säätelyuudistuksen ensimmäisen voimassaolovuoden aikana joukkovelkakirjojen osuus oli laskenut ja osakkeiden ja hedge-rahastosijoitusten osuus kasvanut. Työeläkeyhtiöiden hedge-rahastosijoitukset olivat kasvaneet merkittävästi.

Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli määritellä eläkelaitoksen vakavaraisuusraja sijoitusten todellisten riskien mukaan. Vastuuvelkaan lisättiin uusi puskuri,

osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, joka siirtää osan osakesijoitusriskeistä koko eläkejärjestelmän kannettavaksi. Selvityksessä todellisen riskin mukainen luokittelu todettiin välillisten sijoitusten, ennen muuta hedge-rahastojen osalta varsin ongelmalliseksi. Ongelmat liittyvät erityisesti rahastojen läpinäkyvyyden puutteisiin, irtaantumista rajoittaviin sopimuslausekkeisiin, hinnoitteluun ja markkina-arvon määräytymiseen sekä rahaston ilmoittamasta datasta lasketun volatiliiteetin liian suoraviivaiseen soveltamiseen riskin mittaamisessa.

Selvityksessä virasto otti esille useita havaitsemiaan sääntelyn kehittämistarpeita. Lisäksi siinä edellytettiin, että työeläkelaitokset sijoituspäätöksiä tehdessään ja luokitellessaan sijoituksia niiden todellisen riskin mukaan ottavat aiempaa tarkemmin huomioon hedge-rahastojen riskillisyyden arviointiin liittyvät ongelmat.

Solvenssi II

EU:n komission antaman vakuutus- ja jälleenvakuutustoimintaa koskevan direktiiviehdotuksen (Solvenssi II) neuvostokäsittelyssä saavutettiin neuvotteluratkaus, jossa päästiin kahta ongelmakohtaa lukuun ottamatta yhteisymmärrykseen kaikista muista asioista. Toinen kiistanalainen asia on vakuutusryhmittymän emoyrityksen antaman ryhmätukilupauksen hyväksyminen tytäryhtiönä olevan vakuutusyhtiön vakavaraisuusvaatimuksen kattamiseen. Toinen taas koskee osakeriskistä johtuvan vakavaraisuusvaatimuksen lieventämistä silloin, kun osakkeiden pitoaika vakuutusyhtiön salkussa vastaa vastuuvelan useamman vuoden pituista keskimääräistä maturiteettia. Vakuutusvalvontaviraston edustajat ovat avustaneet sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä Solvenssi II neuvotteluissa.

Vakuutusvalvontaviraston edustajat ovat olleet aktiivisesti kirjoittamassa ja kommentoimassa vakuutusvalvojen komitean CEIOPSin (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors) Solvenssi II -hankkeeseen liittyviä neuvoja komissiolle. Vakuutusvalvontaviraston tutkimusyksikössä keskeinen tutkimuskohde oli vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten ja vastuuvelan määrittäminen käytettävät yhtiöiden sisäiset mallit Solvenssi II hankkeessa.

Vuoden 2008 aikana toteutettiin Solvenssi II mukaisten vakavaraisuussäännösten neljäs koelaskentakierros. Virasto piti sekä henkivakuutusyhtiöille että vahinkovakuutusyhtiöille keskustelu- ja koulutustilaisuudet koelaskennasta. Suomalaiset yhtiöt osallistuivat laskentaan aktiivisesti, henkivakuutusmarkkinoista lähes 100 prosenttia ja vahinkovakuutusmarkkinoista 85 prosenttia.

Henkivakuutuksen ennakoiva valvonta

Uusi vakuutusyhtiölaki tuli voimaan 1.10.2008. Vakuutusyhtiölain johdosta virasto uudisti vakuutusyhtiöihin sovellettavan määräys- ja ohjekokoelmansa ja se tuli voimaan samanaikaisesti uuden vakuutusyhtiölain kanssa.

Laissa säädetään uudesta riskiperusteisesta henkivakuutuksen ennakoivasta valvonnasta. Uudistus on pitkälti EU:ssa valmisteilla olevan Solvenssi II:n mukai-

nen. Uusi normisto ei muuta EU-direktiiveihin perustuvia varsinaisia vakavaraisuusvaatimuksia vaan ennakoivalla valvonnalla pyritään lisäämään valvonnan tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tekemään mahdolliseksi valvojan riittävän aikaisen puuttumisen valvottavan tilan heikkenemiseen.

Vakuutusvalvontavirasto kartoitti henkivakuutusyhtiöiden valmiutta ennakoivaan valvontaan vuoden loppupuolella. Yleisesti uutta vakavaraisuusnormistoa pidettiin positiivisena muutoksena, joskin se on edellyttänyt ja edellyttää myös jatkossa merkittäviä panostuksia henkivakuutusyhtiöiltä. Yhtiöt ovat erityisesti kiinnittäneet huomiota henkilöstöresursseihin, vakavaraisuuslaskennan kehittämiseen, sisäiseen koordinointiin ja kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan. Ennakoivan valvonnan takia henkivakuutusyhtiöt ovat ottaneet merkittäviä askeleita kohti uutta tulevaa Solvenssi II vakavaraisuusnormistoa ja niiden Solvenssi II valmius on kehittynyt. Ennakoivan valvonnan ensimmäiset viralliset raportit laaditaan vasta vuoden 2008 tilinpäätöksen yhteydessä.

Vakuutusvalvontaviraston tulostavoitteiden toteutuminen

Valvottavilla on riittävä vakavaraisuustaso

Tulossopimuksen yleisindikaattori valvottavien riittävän vakavaraisuustason arvioinnissa on valvojan tekemä laadullinen arvio vakuutusalan tilasta ja valvottavien vakavaraisuudesta. Tavoitteeksi on asetettu, että kaikki vakuutusalalla toimivat täyttävät vakavaraisuusvaatimukset. Tämän tavoitteen saavuttamiseen voi valvoja vaikuttaa vain osittain omalla ennaltaehkäisevällä ja oikea-aikaisella toiminnalla.

Valvojan tietojen mukaan vuoden lopussa kaikki valvottavat täyttivät lakisääteiset toimintapääomaa koskevat vaatimukset. Tulostavoite on saavutettu tavoitteen mukaisesti.

Valvottavilla on tehokkaat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät

Yleisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tasoa vakuutusyhtiöissä voi pitää suurelta osin asianmukaisena ja siinä on tapahtunut viime vuosina positiivista kehitystä. Sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa voidaan pitää tarkastettujen toimijoiden osalta kokonaisuutena melko hyvänä.

Vakuutusvalvontavirasto esitti vuonna 2007 sosiaali- ja terveysministeriölle toimittamassaan lakialoitteessa työttömyyskassalain uudistamisesta tarkennuksia työttömyyskassan hallinnon järjestämistä koskeviin säännöksiin, mm. sisäisen valvonnan ja sijoitustoiminnan järjestämisen osalta. Työttömyyskassojen sisäiselle valvonnalle lainsäädännössä asetetut vaatimukset tulivat voimaan vuoden 2009 alusta. Lainsäädäntöpohjan vielä vuonna 2008 puuttuessa kartoitettiin tarkastuksilla sisäisen valvonnan tilaa ja tavoitteena oli vakuuttaa työttömyyskassat sisäisen valvonnan tärkeydestä. Työttömyyskassat ovatkin alkaneet kehittää omatoimisesti sisäistä valvontaansa.

Tulostavoitteen saavuttamista pidetään lähes tavoitteen mukaisena.

Valvottavat noudattavat vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä ja asianmukaisia menettelytapoja

Tulostavoite on saavutettu tavoitteen mukaisesti. Tarkastusten ja muun valvonnan kautta saadun tiedon perusteella valvottavien toiminnan voidaan katsoa olevan hyvällä tasolla. Toiminnassa ilmenneet epäkohdat ovat olleet yksittäisiä tapauksia.

Tulossopimuksessa sovitun mukaisesti virasto valmisteli sosiaali- ja terveysministeriölle muistion koskien hyvän vakuutustavan määrittelyn tarvetta lainsäädännössä.

Valvontahavainnot välittyvät säädösvalmisteluun

Tulossopimuksessa yhdeksi tavoitteeksi on asetettu, että virasto toimittaa lainsäädäntöön liittyvät kehittämishuomionsa sosiaali- ja terveysministeriölle. Liikennevakuutuslain kokonaisuudistusta koskien tehtiin lainsäädäntöaloite. Työeläkelaitoksia koskevan sijoitussääntelyn uudistusten vaikutuksia sijoitustoimintaan ja valvonnassa esille tulleita kehittämistarpeita tuotiin esille erillisessä selvityksessä. Virasto toimitti syyskuussa sosiaali- ja terveysministeriölle tulossopimuksessa tarkoitetun selvityksen valvottavien sääntelyn kehittämistarpeista. Selvitykseen oli koottu viraston aikaisemmin sosiaali- ja terveysministeriölle lähettämässä aloitteissa ja ministeriöille annetuissa lausunnoissa esitettyjä muutostarpeita sekä todettu eräitä muitakin tärkeitä kehittämiskohteita. Viraston käsityksen mukaan tulostavoite on ylitetty huomattavasti.

Valvonnan ja sen laadun parantaminen

Tulossopimuksen mukaisena tavoitteena on, että valvojalla on hyväksytyt, ajan tasalla olevat laatukäsikirjat. Tavoite on saavutettu kokonaisuutena lähes tavoitteiden mukaisesti eräiden käsikirjojen päivitysten jäädessä odottamaan valvonnan uudelleen järjestelyä vuoden 2009 alusta.

Palvelukyky

Tulossopimuksen tavoitteen mukaan tarkastuskertomukset, päätökset ja luvat tulisi antaa kuukauden kuluessa viimeisestä välitoimesta eli mahdollisen lisäselvityksen saamisesta ja kokonaiskäsittelyajan tulisi olla alle kolme kuukautta. Kokonaisaikatavoite saavutettiin päätösten ja lupien osalta 95 prosentissa tapauksista. Päätösten ja lupien käsittelyaikojen keskiarvo aleni 24 päivään. Tulosta voidaan pitää erinomaisena.

Tarkastuksista noin puolet valmistui tavoiteajassa eli alle kolmessa kuukaudessa. Sen sijaan viimeisestä välitoimesta, eli yleensä valvottavan toimittamasta vastineesta alustavaan tarkastuskertomukseen, alle kuukaudessa valmistui vain 40 prosenttia. Tarkastusprosessissa ongelman muodostaa usein eri asiantuntijoiden aikataulujen yhteensovittaminen. Tähän tulee toiminnan kehittämisessä edelleen panostaa.

1.2 Toiminnan vaikuttavuus

Vakuutusvalvontaviraston toiminnan tavoitteet on määritelty sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välisessä tulossopimuksessa. Sen mukaisesti viraston toiminta kohdistuu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan strategisista yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista toimivien palvelujen ja kohtuullisen toimeentuloturvan varmistamisen tavoitteisiin. Vakuutusvalvonnan tavoitteena on vakuutettujen ja vakuutuksenottajien etujen turvaaminen, vakuutuslaitosten vakaa toiminta sekä luottamuksen säilyminen vakuutustoimintaan. Vuodelle 2008 tulossopimuksen mukaisia kriittisiä menestystekijöitä eli vaikuttavuustavoitteita ovat seuraavat:

- valvottavilla on riittävä vakavaraisuustaso
- valvottavilla on tehokkaat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät
- valvottavat noudattavat vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä ja asianmukaisia menettelytapoja
- valvontahavainnot välittyvät säädösvalmisteluun
- valvonnan ja sen laadun parantaminen

Jokaiselle vaikuttavuustavoitteelle on määritelty yleisindikaattori ja tavoite. Seuraavassa arvioidaan jokaista vaikuttavuustavoitetta sille määritellyn mittarin ja tavoitteen mukaan sekä tuodaan esille joitain keskeisiä valvontahavaintoja.

Valvottavilla on riittävä vakavaraisuustaso

Tulossopimuksen yleisindikaattori valvottavien riittävän vakavaraisuustason arvioinnissa on valvojan tekemä laadullinen arvio vakuutusalan tilasta ja valvottavien vakavaraisuudesta. Tavoitteeksi on asetettu, että kaikki vakuutusalalla toimivat täyttävät vakavaraisuusvaatimukset. Tämän tavoitteen saavuttamiseen voi valvoja vaikuttaa vain osittain omalla ennaltaehkäisevällä ja oikea-aikaisella toiminnalla.

Valvojan tietojen mukaan vuoden lopussa kaikki valvottavat täyttivät lakisääteiset toimintapäätöksiä koskevat vaatimukset.

Vuotta 2008 leimasi finanssikriisi, jonka seurauksena keskeisten länsimaisten pörssien kehitystä kuvaavat indeksit laskivat vuoden aikana n. 35-50 % ja kehittyvien markkinoiden kehitystä kuvaavat indeksit vielä tätäkin enemmän. Poikkeuksellinen tilanne heijastui voimakkaasti sekä valvottavien että valvojan toimintaan.

Finanssikriisi on vaikuttanut vakuutussektoriin laaja-alaisesti. Sijoitustoiminnan romahtanut tuottotaso johti vakuutusyhtiöiden tulosten merkittävään alenemiseen vuonna 2008. Samalla vakavaraisuustilanne heikentyi erityisesti henki- ja työeläkevakuutusyhtiöissä. Niiden toiminnassa sijoitustoiminnan merkitys on erityisen suuri. Kriisin heijastusvaikutuksia on ollut myös henkivakuutus tuotteiden kysynnän heikkeneminen merkittävästi, erityisesti sijoitussidonnaisten tuotteiden osalta. Kriisin jatkuessa heikko vakuutus tuotteiden kysyntä tulee jatkumaan myös tulevina vuosina.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden yhteenlasketut toimintapääomat suhteessa vähimmäismääriin ovat kehittyneet seuraavasti:

	31.12.06	31.12.07	30.6.08	31.12.08*
Vahinkovakuutusyhtiöt	354 %	375 %	330 %	289 %
Henkivakuutusyhtiöt	423 %	359 %	282 %	243 %

Työeläkevakuutusyhtiöiden, eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vuoden 2008 lopun luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin lukuihin lainsäädäntömuutoksesta johtuen. Ajalta ennen 22.12.2008 työeläkevakuutusyhtiöiden toimintapääoman vähimmäismäärävaatimus on 2/3 vakavaraisuusraja ja TyEL-eläkesäätiöillä ja -kassoilla 1/3 vakavaraisuusraja. Aikana 22.12.2008–31.12.2010 vähimmäismäärävaatimus on poikkeuksellisesti työeläkevakuutusyhtiöillä 2 % ja TyEL -eläkesäätiöillä ja -kassoilla 1 % vakavaraisuusrajan perusteena olevasta vastuuvälästä.

	31.12.06	31.12.07	30.6.08	31.12.08*
Työeläkevakuutusyhtiöt	338 %	290 %	273 %	766 %
Eläkekassat	992 %	828 %	789 %	2 985 %
Eläkesäätiöt	994 %	816 %	813 %	2 255 %

* ennakkotieto

Vakuutusyhtiöryhmittäin yhteenlasketut toimintapääomat (miljardia euroa) laskivat vuoden alusta seuraavasti

mrd euroa	31.12.07	31.12.08	muutos
Vahinkovakuutusyhtiöt	2,2	1,8	- 21 %
Henkivakuutusyhtiöt	4,1	2,7	- 35 %
Työeläkevakuutusyhtiöt	17,7	8,9	- 49 %

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on laskusta huolimatta säilynyt hyvällä tasolla. Heikentyneestä vakavaraisuustilanteesta johtuen useita henkivakuutusyhtiöitä on pääomitettu vuoden kuluessa. Henkivakuutusyhtiöiden keskimääräinen vakavaraisuus on tyydyttävällä tasolla. Valvojan tietojen mukaan kaikki vakuutusyhtiöt täyttävät lain asettamat toimintapääomavaatimukset.

Työeläkelaitosten vakavaraisuussäännösten tilapäistä muuttamista koskeva laki hyväksyttiin joulukuussa 2008. Lain seurauksena työeläkelaitosten vakavaraisuusasema parani merkittävästi, joskin osa vakavaraisuusasemaa parantavista muutoksista on voimassa vain vuoden 2010 loppuun saakka. Ajankohdan 30.9.2008 tiedoista arvioituna työeläkelaitosten toimintapääomat suhteessa vastuuvälään kasvoivat keskimäärin noin 8,7 prosenttiyksikköä ja vakavaraisuusvaatimus (toimintapääoman vähimmäismäärä) suhteessa vastuuvälään aleni keskimäärin 4,2 prosenttiyksikköä. Muutosten johdosta laitosten keskimääräinen vakavaraisuusasema nousi hyvälle tasolle.

Vuoden 2009 alku on osoittanut, että maailmantalouden tilanne jatkuu toistaiseksi epävakaina tullen heijastumaan vakuutusyhtiöiden toiminnan tuloksellisuuteen

sekä vakavaraisuusasemaan. Merkittävimpiä haasteita lähitulevaisuudessa tulevat olemaan etenkin henkivakuutusyhtiöille voimakkaasti alentuneen ja edelleen alenevan korkotason lisäksi osakemarkkinoihin liittyvät synkät tulevaisuudennäkömät. Matalasuhdanteen reaalitalouden ongelmat vaikuttavat myös kiinteistöjen hintatasoon.

Joidenkin työttömyyskassojen toimialalla työllisyyden kehitys oli jo vuonna 2008 muita aloja huomattavasti heikompaa. Hakiessaan Vakuutusvalvontaviraston vahvistusta vuoden 2009 jäsenmaksuille kolmannes työttömyyskassoista ennakoivat etuusmenojen kasvavan yli 10 prosenttia. Loppuvuonna tarkastettiin kaikkien työttömyyskassojen tasoitusrahaston rahoitusomaisuuden arvopapereiden markkina-arvojen muutokset vuoden alusta syyskuun loppuun. Arvopapereiden markkina-arvot olivat laskeneet noin viisi prosenttia ja syyskuun lopussa markkina-arvot alittivat kirjanpitoarvot noin kahdella prosentilla.

Selvitys työeläkelaitoksia koskevan sijoitussäätelyn uudistuksen vaikutuksista työeläkelaitosten sijoitustoimintaan

Tulossopimuksessa edellytetyn mukaisesti Vakuutusvalvontavirasto toimitti sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle vuoden 2007 alusta voimaantulleeseen sijoitussäätelyn uudistuksen vaikutuksia koskevan selvityksen. Selvityksessä on analysoitu työeläkelaitosten sijoitusjakauman kehitystä ja uuden riskiryhmittelyn vaikutuksia vakavaraisuusrajoihin sekä uusien säännösten mukanaan tuomien rakenteellisten muutosten merkitystä ja säännösten soveltamisessa havaittuja ongelmia. Yleisenä johtopäätöksenä työeläkelaitosten sijoitusjakauman kehityksestä todettiin, että vuoden 2007 loppuun mennessä joukkovelkakirjojen osuus oli laskenut ja osakkeiden ja hedge-rahastosijoitusten osuus kasvanut. Työeläkeyhtiöiden hedge-rahastosijoitukset olivat kasvaneet merkittävästi.

Selvitystä tehtäessä lain soveltamiskäytännöstä oli noin puolentoista vuoden kokemus. Johtopäätökset painottuivat välillisten sijoitusten todellisen riskin selvittämiseen, ja siihen liittyviin ongelmiin. Välillisistä sijoituksista ennen muuta hedge-rahastojen todellisen riskin mukainen luokittelu osoittautui valvojan näkökulmasta varsin ongelmalliseksi. Ongelmat liittyvät rahastojen riskillisyyteen, riskienhallintaan, läpinäkyvyyden puutteisiin, irtaantumista rajoittaviin sopimusehtoihin, hinnoitteluongelmaan ja markkina-arvon määrääntymiseen sekä rahaston ilmoittamasta datasta lasketun volatiliteetin liian suoraviivaiseen soveltamiseen riskin mittaamisessa.

Valvottavilla on tehokkaat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät

Vaikuttavuustavoitteeseen ”valvottavilla on tehokkaat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät” liittyen virasto on kohdistanut valvontaa koko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmiin valvottavissa ja erityisesti sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen. Merkittävä osa resursseista on kohdistunut työeläkelaitoksiin.

Tulossopimuksen mukaisesti valvottavien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien tilaa arvioidaan valvojan laadullisella arviolla. Tavoitteena on, että sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Yleisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tasoa vakuutusyhtiöissä voi pitää suurelta osin asianmukaisena ja siinä on tapahtunut viime vuosina positiivista kehitystä. Samaan aikaan kuitenkin toimintaympäristön muutoksista johtuen, esimerkiksi henkivakuutustoiminnan osalta vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta, myös vaatimukset ovat kasvaneet. Pienempien valvottavien osalta tarkastuksissa havaittiin, että kehitettävää on mm. hallitustyöskentelyssä ja raportoinnissa.

Sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa voidaan pitää tarkastettujen toimijoiden osalta kokonaisuutena melko hyvänä. Samalla on kuitenkin todettava, että parannettavaa on edelleen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sisäistämässä osaksi jokapäiväistä aktiivista toimintaa.

Työttömyyskassojen sisäiselle valvonnalle lainsäädännössä asetetut vaatimukset tulivat voimaan vuoden 2009 alusta. Lainsäädäntöpohjan vielä vuonna 2008 puuttuessa kartoitettiin tarkastuksilla sisäisen valvonnan tilaa ja tavoitteena oli vakuuttaa työttömyyskassat sisäisen valvonnan tärkeydestä. Työttömyyskassat ovatkin alkaneet kehittää oma-aloitteisesti sisäistä valvontaansa.

Valvottavat noudattavat vakuutustoimintaa koskevaa lainsäädäntöä ja asianmukaisia menettelytapoja

Tulossopimuksen mukaisena yleisindikaattorina on valvojan laadullinen arvio menettelytavoista.

Tarkastuksia kohdistettiin vakuutusyhtiöiden menettelytapoihin sekä asiamies- ja meklariyrityksiin. Tehtyjen tarkastusten perusteella ei havaittu erityisiä ongelmia, mutta valvottavia kehoitettiin kiinnittämään huomiota muun muassa toiminnan luonteesta ja tuotteista annettavan informaation riittävyyteen ja selkeyteen, toimintatapojen sisäisen valvonnan tehostamiseen, henkilöstön koulutuksen sekä korvauskäsittelyn henkilöressurssien riittävyyteen.

Lakisääteisiä vakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta selvitettiin noudattavatko yhtiöt vuonna 2006 annettua kannanottoa puhelinasiainnista asiakkaalle aiheutuvista kustannuksista. Kannanotto oli huomioitu yhtiöissä pääsääntöisesti hyvin. Yhtiöitä muistutettiin kuitenkin asian tärkeydestä.

Vakuutusmeklareiden asiakasvarojen välittämisestä sekä Venäjän pakollisen liikennevakuutuksen välittämisestä tehtyjen selvitysten perusteella ei havaittu huomautettavaa, mutta vakuutusmeklareita muistutettiin tasapuolisen analyysin laatimista ja asiakasvarojen välittämistä koskevista velvoitteista.

Vakuutusvalvontavirasto selvitti tietoonsa tulleita epäilyksiä siitä, että vakuutusasiamiestoimintaa harjoitettaisiin ennen toiminnan rekisteröintiä. Selvityksen asi-

assa antoi 14 liikennevakuutusyhtiötä. Saatujen vastausten perusteella ei todettu puutteita tai ongelmia, mutta yhtiöille suositeltiin hyväksi havaittuja toimintamalleja menettelyjen selkeyttämiseksi.

Helmikuussa 2008 yleisöä varoitettiin sekä lehdistötiedotteella että viraston verkkosivuilla erilaisista Internetissä ja muillakin tavoilla markkinoitavista ohjelmista ja järjestelyistä, joissa yleisöltä kerätään rahaa antamalla virheellinen käsitys, että kyse on vakuutusten tarjoamisesta. Tästä toiminnasta yhtenä esimerkkinä on Global Pension Plan-ohjelma. Toimijoilla ei kuitenkaan ole lupaa vakuutustoiminnan harjoittamiseen eikä järjestelyissä ole kyse vakuutuksista. Tiedotteessa annettiin ohjeita, miten asiakas voi varmistua siitä, että kyseessä on asianmukaisesti rekisteröity vakuutusyhtiö tai vakuutusedustaja ja mitä tietoja vakuutusten markkinoinnissa asiakkaalle on annettava.

Vakuutustoimintaa koskevan lainsäädännön ja hyvien menettelytapojen valvontaa koskeva vaikuttavuustavoite on saavutettu. Tarkastusten ja muun valvonnan kautta saadun tiedon valossa valvottavien toiminnan voidaan katsoa olevan hyvällä tasolla. Toiminnassa havaitut epäkohdat ovat olleet yksittäisiä tapauksia.

Tulossopimuksessa sovitun mukaisesti virasto valmisteli sosiaali- ja terveysministeriölle muistion koskien hyvän vakuutustavan määrittelyn tarvetta lainsäädännössä. Virasto ei pitänyt tarpeellisena käsitteen tarkempaa määrittelyä lainsäädännön tasolla.

Lakisääteinen vahinkovakuutus

Virasto teki vuosittaiset tutkimukset lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen hinnoittelusta ja kannattavuudesta.

Sekä lakisääteinen tapaturmavakuutus että liikennevakuutus ovat vuosina 2002 - 2007 olleet vakuutusyhtiöille keskimäärin kannattavia, mutta tulos vaihteli voimakkaasti vuodesta toiseen. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa vuoden 2007 tulos oli tarkastelujakson paras. Hinnoittelunäkökulmasta vakuutusmaksujen taso näyttäisi olevan kummassakin vakuutuslajissa turvaava, lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa erittäinkin turvaava.

Työttömyysvakuutus

Vakuutusvalvontavirasto on jo usean vuoden valvonut systemaattisesti työttömyyskassojen käsittelyaikoja. Seurannan aikana on voitu havaita, että käsittelyaikojen vaihteluväli on kaventunut ja erityisen pitkien käsittelyaikojen määrä vähentynyt. Vuonna 2008 kaikkien kassojen keskimääräiset käsittelyajat lähtivät lievään nousuun.

Työttömyysturvan väärinkäytöksiä on selvitetty verotusvuodesta 2001 lähtien. Viimeisen kolmen vuoden osalta voidaan yleisesti ottaen todeta, että selvitetävien tapausten kokonaismäärä on pienentynyt. Ilmi tulleiden virhemaksatusten osuus on ollut lähes kolmasosa kaikista selvitetävistä tapauksista. Uusimmassa vertai-

lussa väärinkäytökseksi katsotuissa tapauksissa aiheettomasti maksettu rahamäärä oli pienempi kuin aikaisempina vuosina.

Kertomusvuonna voitiin vielä todeta, että kaikki työttömyyskassat olivat toteuttaneet hallinnossaan Vakuutusvalvontaviraston vuonna 2003 antaman itsenäisyyskannanoton edellytykset.

Valvontahavainnot välittyvät säädösvalmisteluun

Virasto luovutti sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2007 alusta voimaan tulleen työeläkelaitoksia koskevan sijoitussääntelyuudistuksen vaikutuksia sijoitustoimintaan käsittäneen selvityksen. Vakuutusvalvontavirasto on selvityksessään analysoinut työeläkelaitosten sijoitusjakauman kehitystä ja uuden riskiryhmittelyn vaikutuksia vakavaraisuusrajoihin sekä uusien säännösten mukanaan tuomien rakenteellisten muutosten merkitystä ja säännösten soveltamisessa havaittuja ongelmia. Johtopäätökset painoutuivat välillisten sijoitusten todellisen riskin selvittämiseen ja siihen liittyviin ongelmiin. Selvityksessä virasto otti esille useita havaitsemiaan kehittämistarpeita.

Virasto toimitti syyskuussa sosiaali- ja terveysministeriölle tulossopimuksessa tarkoitetun selvityksen valvottavien sääntelyn kehittämistarpeista. Selvitykseen oli koottu viraston aikaisemmissa sosiaali- ja terveysministeriölle lähettämässä aloitteissa ja ministeriölle annetuissa lausunnoissa esitettyjä muutostarpeita sekä todettu eräitä muitakin tärkeitä kehittämiskohteita. Selvityksessä mm. katsottiin, että

- Uuden vakuutusyhtiölain vahinkovakuutuksen tasoitusmäärää ja yhteistakuuerää sekä henkivakuutusta koskevaa sääntelyä tulisi kehittää ja täsmentää.
- Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa tulisi tarkemmin säätää, mitä palveluja työeläkevakuutusyhtiöt voivat tarjota muille vakuutusosalalla toimiville. Työeläkelaitosten konkurssiyhteisvastuun toteuttamisesta tulisi antaa käytännön tarpeiden vaatimat säännökset.
- Vakuutuskassalain ja eläkesäätöilain kokonaisuudistusta tulisi jatkaa sääntelyn selkeyttämiseksi ja ajantasaistamiseksi.
- Vakuutusedustuksesta annetussa laissa havaitut puutteet tulisi korjata.
- Vakuutusopimuslaissa tulisi säätää nykyistä tarkemmin henkivakuutusyhtiön tiedonantovelvollisuudesta.
- Vakuutusmaksujen kohtuusperiaatetta koskevia liikennevakuutuslain ja tapaturmavakuutuslain säännöksiä tulisi täsmentää.

Lisäksi selvityksessä pidettiin tärkeänä kehittämistarpeena lisätä vakuutuksenottajien, vakuutettujen ja korvauksensaajien suojaa säätämällä vakuutuksen takuujärjestelmästä vapaaehtoisissa vakuutuksissa.

Virasto teki kertomusvuoden marraskuussa sosiaali- ja terveysministeriölle lialoitteen, jonka mukaan liikennevakuutuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä

lakiin tulisi kirjata selkeästi, ovatko omavastuujärjestelmät liikennevakuutuksessa sallittuja. Jos omavastuujärjestelmät sallitaan, tulee laissa määritellä niitä koskevat reunaehdot.

Tulossopimuksessa "Valvontahavainnot välittyvät säädösvalmisteluun" -vaikuttavuustavoitteelle on asetettu tavoitteeksi, että virasto toimittaa lainsäädäntöön liittyvät kehittämishuomionsa sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämä tavoite on kertomusvuonna saavutettu erinomaisella tasolla.

Valvonnan ja sen laadun parantaminen

Markkinaseurantaa konkretisoitiin ja tiivistettiin merkittävästi loppukesällä aloittamalla analyttisten sijoitusmarkkinakatsausten laadinta. Finanssikriisin aiheuttamien muutosten ollessa nopeimmillaan laadittiin sijoitusmarkkinakatsauksia päiväkohtaisesti. Pysyvänä frekvenssinä on pidetty viikoittaisten katsausten laatimista.

Riskiarvioiden laatimisprosessia kehitettiin ottamalla käyttöön laatukomitea, joka kävi läpi kaikki laajat riskiarviot ennen niiden toimittamista valvottaville. Laatukomitean tehtävänä oli varmistaa riskiarvioiden hyvä, tasainen laatu ja kannanottojen yhdenmukaisuus.

Valvonnan laadun varmistuksen välineenä käytetään laatukäsikirjoja, joissa kuvataan valvonnan menettelyjä. Kertomusvuonna on päivitetty työttömyysetuuksien valvontaa koskeva ohje sekä sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan syventävien tarkastusten käsikirja.

Valvonnan ja sen laadun parantamista koskeva vaikuttavuustavoite on saavutettu kokonaisuutena hyvin, vaikka eräät lainsäädännön muutoksista johtuvat käsikirjojen päivitykset jäivät odottamaan valvonnan uudelleen järjestelyä vuoden 2009 alusta.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus

Vakuutusvalvontaviraston taloudellisuutta mitataan tulossopimuksen mukaan kustannuksina tehtäväalueittain. Tavoitteena on, että kustannukset pysyvät talousarvioehdotuksen asettamissa rajoissa.

Vakuutusvalvontaviraston kustannuslaskenta perustuu työajanseurannan avulla tapahtuvaan kustannusten kohdistamiseen tehtäväalueille. Kustannuksista noin 70 prosenttia on henkilöstökustannuksia.

Välittömät kustannukset on kohdistettu tehtäväalueille aiheuttamisperiaatteen mukaan. Välilliset henkilökustannukset on kohdistettu pääasiallisesti välittömien henkilökustannusten suhteessa ja välilliset muut kustannukset kokonaishenkilökustannusten suhteessa.

Vakuutusvalvontaviraston toimintojen siirtymistä Suomen Pankin yhteyteen ryhdyttiin valmistelemaan kevään 2008 aikana. Näistä toimista aiheutui kertaluonteisia kokonaismenoja noin 0,9 miljoonaa euroa. Suurimpia eriä olivat lomapalkkavelan kirjaus suoriteperusteisesti, 0,7 miljoonaa euroa, ja atk-hankinnat 0,2 miljoonaa euroa. Lisäksi henkilöstölle annettiin muutosvalmennuskoulutusta sekä uusiin tietotekniikan työvälineisiin liittyvää koulutusta ja konsultointia.

Vertailukelpoinen kokonaismenojen määrä olisi ollut noin 6,5 miljoonaa euroa, toteutuneiden kokonaismenojen ollessa 7,4 miljoonaa euroa. Vakuutusvalvontaviraston kokonaismenot ylittivät budjetoidun noin 133 tuhatta euroa. Vastaavasti tulot ylittyivät noin 531 tuhannella eurolla, josta noin 399 tuhatta euroa kirjattiin tilinpäätöksessä lyhytaikaisiin velkoihin.

Vakuutusvalvontaviraston henkilöstömenojen toteutuma, josta on eliminoitu lomapalkkavelkakirjauksen vaikutus, alittaa budjetoidun määrän noin 400 tuhatta euroa. Alitus johtuu budjetoitua pienemmästä henkilömäärän toteumasta. Kasvua edellisen vuoden vertailukelpoisiin henkilöstömenoihin on noin kahdeksan prosenttia, josta palkkausjärjestelmän, yleiskorotuksen ja virastokohtaisen erän yhteisvaikutus on noin kuusi prosenttia ja tehtävien vaativuuden ja suoritusarviointien muutoksen vaikutus on noin yksi prosentti. Jäljelle jäävä prosentti muodostuu henkilötyövuosien määrän kasvusta.

Talousarvion toteutuma oli määrärahan (nettotulot 0 eur) mukainen.

Kokonaismenojen ja kokonaiskustannusten erotus muodostuu seuraavista eristä:

Kokonaismenot	7 433
- Käyttöomaisuushankinnat	69
- Suoriteperusteinen lomapalkkavelka	676
+ Poistot	23
+ <u>Lomapalkkavelan muutos</u>	<u>17</u>
Kokonaiskustannukset	6 728

Kokonaiskustannukset tehtäväalueittain (teur)

	2008		2007	
	Kokonaiskust.	%	Kokonaiskust.	%
Valvonta- ja tarkastustoiminta	4 629	68,8	4 027	65,9
- Vakavaraisuusvalvonta	2 691	40,0	2 428	39,7
- Menettelytapavalvonta	1 481	22,0	1 141	18,7
- Valvontayhteistyö	156	2,3	142	2,3
- Päätökset ja luvat	301	4,5	316	5,2
Säätelytoimet	682	10,1	810	13,2
CEIOPS ja IAIS	478	7,1	379	6,2
Viestintä	524	7,8	493	8,1
Tutkimus	<u>415</u>	<u>6,2</u>	<u>401</u>	<u>6,6</u>
Yhteensä	6 728	100,0	6 110	100,0

Viraston strategian ja tehtävien painopisteen mukaisesti kohdistuu yli 2/3 kustannuksista valvonta- ja tarkastustoimintaan. Niiden osuus on lisääntynyt edellisestä vuodesta kolme prosenttiyksikköä.

Valvottavien määrä (rekisterissä olevat) 31.12.

Valvottavaryhmä	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Henkivakuutusyhtiöt*)	12	12	14
Vahinkovakuutusyhtiöt	22	22	24
Työeläkevakuutusyhtiöt	7	7	7
Eläkesäätiöt *)	78	84	96
Eläkekassat *)	12	14	14
Sairaus- ja muut vakuutuskassat *)	158	159	160
Lailta perustetut eläkelaitokset	2	2	3
Kuntien eläkevak., Valtion eläkerah., Kirkon eläkerah.	3	3	3
Vakuutusyhdistykset	90	90	95
Vakuutusmeklariyhteisöt ja itsen. elinkeinonharj.	64	69	72
Vakuutusmeklarihenkilöt	208	198	227
Työttömyyskassat	36	36	36
Työttömyysvak.rahasto + Koulutusrahasto	2	2	2
Muut	7	7	6
Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden edustustot	22	23	20
Yhteensä	723	710	779
Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan ilmoituksia	559	530	500
*) Lukuihin sisältyvät selvitystilassa olevat:			
henkivakuutusyhtiöt	0	1	1
eläkesäätiöt	9	14	19
eläkekassat	1	2	2
sairaus- ja muut vakuutuskassat	8	5	5

Valvottavien toiminta lakkautetaan selvitystilamenettelyn kautta. Eläkesäätiöiden ja -kassojen osalta vastuut on ensin siirretty vakuutusyhtiölle tai toiselle eläkesää-

tiölle tai eläkekassalle. Vuoden lopussa selvitystilassa olleista eläkesäätiöistä kolme oli työeläkevakuutuslaitoksia, loput kuusi eläkesäätiötä ja yksi selvitystilassa ollut eläkekassa vapaaehtoista eläkevakuuttamista harjoittavia laitoksia.

Rekisteröityjen vakuutusmeklariyhteisöjen lukumäärässä tapahtui vähennystä johdun yhtiöiden fuusioista sekä toiminnan muuttamisesta asiamiestoiminnaksi. Vakuutusasiamiesten lukumäärä 31.12.2008 oli 6 626.

1.3.2 Toiminnan tuottavuus

Tulossopimuksen mukaan Vakuutusvalvontaviraston tuottavuutta mitataan toteutuneina henkilötyövuosina tehtävälueittain.

Henkilötyövuodet ja kokonaiskustannukset/htv

	2008		2007	
	teur/htv	htv	teur/htv	htv
Valvonta- ja tarkastustoiminta	91,1	50,8	84,8	47,5
- Vakavaraisuusvalvonta	93,5	28,8	84,6	28,7
- Menettelytapavalvonta	86,7	17,1	85,4	13,4
- Valvontayhteistyö	96,9	1,6	87,3	1,6
- Päätökset ja luvat	89,7	3,3	83,8	3,8
Sääntelytoimet	97,9	7,0	84,1	9,6
CEIOPS ja IAIS	132,0	3,6	120,9	3,1
Viestintä	106,9	4,9	86,6	5,7
Tutkimus	83,6	5,0	85,7	4,7
Yhteensä		71,3		70,6

Taloudellisuuden ja tuottavuuden sijaissuuret esitetään pääasiallisten tehtävälueiden mukaisesti nyt toista kertaa, tästä johtuen vain vuoden 2007 vertailuluku on esitettävissä.

Valvonta- ja tarkastustoiminnan työpanos on lisääntynyt 3,3 henkilötyövuoden verran ja sääntelytoimien osuus on vähentynyt noin 2,6 henkilötyövuotta. Sääntelytoimien osuuden vähentyminen selittyy merkittävien lakimuutosten valmistumisella. Uusia lakihankkeita ei ole vastaavasti käynnistynyt.

Menettelytapavalvonnan toimintojen ja prosessien tehostaminen sekä selkiyttäminen on mahdollistanut toiminnan painopisteen kohdistamisen tarkastustoimintaan, joka osin selittää valvonta- ja tarkastustoiminnan henkilötyövuosien muutosta. Lisäksi resursseja on lisätty vakuutusedustajien rekisteröinnissä.

CEIOPS ja IAIS -yhteistyön kustannustasoa nostaa huomattavasti matkakulut.

Tutkimustoiminnan välillisiin kustannuksiin on vuonna 2008 kohdistettu vain osuus hallinnon ja tutkimusyksikön välillisistä kustannuksista.

Sidosryhmäkuva

Tulossopimuksessa esitetyn mukaisesti toiminnallisen tehokkuuden yhtenä tulostavoitteena on, että virasto raportoi sidosryhmäkuvatutkimuksen tulokset. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan kolmessatoista organisaatiossa on toteutettu mainemittaus, edellinen vastaava mittaus tehtiin vuonna 2005. Vakuutusvalvontavirasto sai mittauksessa tyydyttävän hyviä kouluarvosanoja, keskiarvon ollessa 7 ½. Viraston tulokset olivat edellisen mittauksen tasolla. Kaikkein myönteisimmin virastoa arvioivat omat työntekijät, kriittisimpiä olivat järjestöt. Tutkimuksen mukaan viraston vahvuuksia ovat hyödyllisyys, eettisyys, asiantuntemus ja luotettavuus. Huonoimmat arvosanat virasto sai mm. julkisuuskuvaan ja tehokkuuteen liittyvissä asioissa.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Vakuutusvalvontaviraston toiminnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa, vaan tulojen on tarkoitus kattaa vuosittaiset menot.

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA				
Vakuutusvalvontavirasto yhteensä (teur)	2008 tilinpäätös	2008 talousarvio (tulossopimus)	2007 tilinpäätös	2006 tilinpäätös
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
* Maksullisen toiminnan myyntituotot	7432	7300	5 964	5 625
* Maksullisen toiminnan muut tuotot	1		31	0
Tuotot yhteensä (=bruttotulot/ talousarvio)	7433	7300	5 995	5 625
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	74	110	64	80
* Henkilöstökustannukset	4699	5200	4 322	3 921
* Vuokrat	739	820	764	722
* Palvelujen ostot	939	961	719	673
* Muut erilliskustannukset	254	209	193	192
Erilliskustannukset yhteensä	6705	7300	6 062	5 588
KÄYTTÖJÄÄMÄ	728		-67	37
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
* Tukitoimintojen kustannukset				
* Poistot	20		40	63
* Laskennalliset korot	3		3	13
* Yhteistoiminnan kulukorv. virast./ lait.	0		5	22
* Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	23		48	98
Kokonaiskustannukset yhteensä	6728	7300	6 110	5 686

Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	705		-115	-61
Kustannusvastaavuus, %	110,5		98,1	98,9
Lisäyksenä investointimenot	69		6	48
Lisäyksenä suoriteper. lomapalkkavelka	676			
Vähennyksenä:				
* Poistot	-20		-40	-63
* Laskennalliset korot	-3		-3	-13
* Lomapalkkavelan + sivukul. muutos	-17		-78	-33
* Poistetut/ myyntitappiot				
Vähennykset yhteensä	-40		-121	-110
Bruttomenot/ talousarvio	7433	7300	5 995	5 625
Nettotulot/ talousarvio	0		0	0

Vakuutusvalvontaviraston vuoden 2008 toiminta on budjetoitu tulomomentilla 12.33.05 Vakuutusvalvontaviraston tulot (nettobudjetoidut), jonka määräraha on 0 euroa. Rahoitustavasta johtuen kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu jatkettuna, talousarvion mukaisesti nettotuloihin päätyvänä laskelmana, jossa on huomioitu lisäyksenä investointimenot (käyttöomaisuushankinnat) ja lomapalkkavelan saldo 31.12.2008 sekä vähennyksenä poistot, laskennalliset korot ja lomapalkkavelan tilikauden aikainen muutos.

Maksullisen toiminnan myyntituotot yhteensä olivat noin 1,4 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisellä vuonna. Myyntituottoihin sisältyvä edellisen vuoden tuloutettu ylijäämä oli noin 300 tuhatta euroa suurempi kuin vuonna 2007. Myyntituotoista on vastaavasti vuodelle 2009 siirretty ylijäämää vain 399 tuhatta euroa, joka on yli miljoona euroa vähemmän kuin vuonna 2008. Siten ylijäämän määrä supistui merkittävästi.

Vuoden 2008 talousarvio on tehty tilanteessa, jossa ei ollut vielä tietoa Vakuutusvalvontaviraston ja Rahoitustarkastuksen toimintojen yhdistämisen kustannusvaikeuksista. Vakuutusvalvontaviraston toiminnan lopettaminen ja toimintojen yhdistäminen aiheutti yhteensä noin 0,9 miljoonan euron lisämenot, joista lomapalkkavelan käsittely talousarviovaikutteisesti on teknisluonteinen menoera.

Maksullinen toiminta/ Erityislain mukainen (teur)	2008	2008 tavoite	2007	2006
Maksullisen toiminnan tuotot				
- Suoritteiden myyntituotot	7050	7060	5 588	5 349
- Muut tuotot			0	0
Tuotot yhteensä	7050	7060	5 588	5 349
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6382	7060	5 696	5 408
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	668	0	-108	- 59
Kustannusvastaavuus, %	110,5	100	98,1	98,9
Maksullisen toiminnan kokonaismenot	7050	7060	5 588	5 349
Ylijäämä (+)/ Alijäämä (-), eur	0	0	0	0

Erityislain mukainen toiminta on valvontamaksuilla katettavaa toimintaa.

Maksullinen toiminta/ Maksuperustelain mukaiset suoritteet (teur)	2008 toteutuma	2008 tavoite	2007 toteutuma	2006 toteutuma
Maksullisen toiminnan tuotot				
- Julkisoikeudelliset suoritteet	382	240	347	264
- Liiketaloudelliset suoritteet	0		29	12
Tuotot yhteensä	382	240	376	276
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	346	240	383	278
Kustannusvastaavuus (tuotot- kustannukset)	36	0	-7	-2
Kustannusvastaavuus, %	110,4	100	98,2	99,1
Maksullisen toiminnan kokonaismenot	382	240	376	276
Ylijäämä (+)/ Alijäämä (-), eur	0	0	0	0

Kustannukset on kohdistettu suoritteille viraston tulossopimuksessa esitetyllä tavalla erittelemättä kustannuslajeja.

Maksuperustelain mukaisten tuottojen kasvu johtui vuoden 2008 alusta nousseista suoritteiden hinnoista. Maksullisten suoritteiden kappalemäärissä tapahtui noin neljän prosentin lasku.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Vakuutusvalvontaviraston suoritteita ovat tarkastuskertomukset, riskiarviot, päätökset ja luvat sekä muut tuotokset, joiden osalta määrää seurataan. Tavoitteena on, että kaikista finanssi- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvista vakuutusyhtiöistä laaditaan pääasialliset riskialueet kattava riskiarvio.

Suoritteiden määrä, kpl	2008	2008 tavoite	2007	2006
Tarkastuskertomukset	59	82	45	15
Riskiarviot	14	14	14	14
joista yhtiön johdolle esiteltiin	14	14	14	5
Vakuutusmarkkinaselvitykset	24	14	7	8
Kansalaiskirjeet	105	-	136	81
Kiellot, kehotukset, huomautukset	0	-	1	2
Valvontayhteistyökokoukset	10	20	25	
Osallistuminen lainsäädännön kehittämiseen		113		
aloitteet	2			
työryhmät	6			
kokoukset	69			
lausunnot	24			
Kansainväliset työryhmät;	9		8	9
osallistujat,	10		9	9
kokoukset	68	65	65	47
Tiedotus- ja koulutustilaisuudet	50	50	50	42

Tilastot	28	23	23	23
Tiedotteet	21	13	20	16
Tutkimuksen julkaistut artikkelit	5	9	4	4
esitelmät, kotimaiset projektit ja hankkeet	13		5	7
				2

Tarkastuskertomukset

Vuonna 2008 tehtiin yhteensä 59 tarkastusta. Tarkastukset kohdistuivat sijoitustoimintaan, sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan, sijoitustoiminnan sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan sekä menettelytapojen valvontaan. Menettelytapojen valvonnassa tarkastukset kohdistuivat työttömyysturvan toimeenpanoon, henki- ja vahinkovakuutusyhtiöihin ja vakuutusedustajiin.

Työeläkelaitoksiin tehtiin sarja sijoitusten todellisen riskin mukaiseen luokitteluun kohdistuneita tarkastuksia. Tarkastusten havaintoja on hyödynnetty viraston sosi-
aali- ja terveysministeriölle toimittamassa Työeläkelaitoksia koskevan sijoitus-
sääntelyn uudistuksen vaikutuksista sijoitustoimintaan -selvityksessä.

Muutamiin vakuutusyhtiöihin tehtiin sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan erityistarkastuksia, joissa sijoitustoiminnan jokin osa-alue käytiin läpi yksityiskohtaisemmin. Laajoja erityistarkastuksia tehtiin kuusi kappaletta; tarkastusten aiheina olivat mm. osakeriski ja pääomasijoittaminen sekä ulkoistamisjärjestelyt. Pienempiin valvottaviin tehtiin kaksi sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastusta.

Kolmeen vakuutusyhtiöön ja vakuutusryhmään tehtiin tarkastukset koskien yleistä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä. Pienempien valvottavien osalta tehtiin kaksitoista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastusta.

Vakuutusvalvontaviraston erityisvalvottaviin kohdistettiin merkittävästi tarkastusresursseja. Osa tarkastuksista käsitti sijoitustoiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta -kokonaisuuden lisäksi mm. pääomasijoitusrahastojen sijoitusprosessin ja ulkoistetut toiminnot. Osaan valvottavista tehtiin suppeammat tarkastuskäynnit tai analyysit vuosittaisten valvontaraporttien laatimisen tueksi.

Menettelytapojen valvonnassa tehtiin toimintasuunnitelman mukaiset tarkastuskäynnit viiteen asiamiesyhtiöön ja yhteen meklariyhtiöön, sekä kolmeen henkivakuutusyhtiöön ja viiteen vahinkovakuutusyhtiöön.

Kaikki työttömyyskassat kattavan käsittelymenettelytarkastuksen aloittaminen viivästyi henkilöstövaihdoksista johtuen, ja kertomusvuoden aikana tarkastuksia ehdittiin tehdä 15. Sisäisen valvonnan ohella tarkastettiin mm. hakemusten käsittelymenettelyä, hallinnollista tietoturvaa sekä työttömyyskassojen ulkoistettuja palveluja koskevia sopimuksia.

Vakavaraisuusvalvonnassa resursseja jouduttiin suuntaamaan uudelleen henkilövaihdoksista ja loppusyksystä myös finanssimarkkinoiden kehityksestä johtuen.

Osasta tarkastuksia luovuttiin ja resurssit suunnattiin tiheämpään valvottavien vakavaraisuuden ja vastuuvelan katteen seurantaan. Yhteydenpitoa valvottaviin tiivistettiin merkittävästi, mm. erilaisten markkinatapahtumiin liittyvien kyselyjen ja tiedustelujen muodossa. Valvottavilta pyydettiin sijoitusallokaatioiden koostumusta tavanomaista tiheämmällä frekvenssillä. Tavoitteena oli seurata ajantasaisemmin valvottavien markkinariskejä ja arvioida etupainotteisesti valvottavien riskinkantokykyä ja loppuvuoden markkinatilanteessa erityisesti niiden heikkenemistä. Keskeinen seurattava tekijä oli valvottavien osakeriskin hallinnoiminen ja siihen liittyviin riskeihin varautuminen.

Riskiarviot

Kertomusvuoden aikana tehtiin neljätoista laajaa riskiarviota finanssi- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvista yhtiöistä ja työeläkevakuutusyhtiöistä tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Nämä riskiarviot sisältävät valvottavan sijoitustoiminnan ja vakuutustoiminnan analyysit ja stressitestit, talouden analyysin sekä yleisen arvion valvottavan tilasta. Muiden vakuutusyhtiöiden ja lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen osalta tehtiin kirjalliset suppeat riskiarviot (48 kpl) tilinpäätöstietoja ja muuta valvontamateriaalia hyödyntäen.

Vakuutusmarkkinaselvitykset

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen maksutasojen kehitystä seurataan vuosittain tehtävien tilasto- ja maksututkimusten avulla. Tutkimuksissa julkaistaan tietoja mm. maksujen kehityksestä ja markkinaosuuksista sekä vakuutusliikkeen ja vakuutustoiminnan tuloksista. Lisäksi liikennevakuutuksen maksututkimuksessa vertaillaan eri asiakasryhmien (yksityishenkilöt, luvanvarainen liikenne, muut yritykset ja yhteisöt) vakuutusliikkeen kannattavuutta. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastotutkimuksessa esitetään lukuisia yhteenvedoja koskien vakuutusteknistä vastuuvakaa ja ammattitauteja. Tulostietoja julkaistaan sekä koko markkinan tasolla että vakuutusyhtiöittäin.

Vuonna 2008 liikennevakuutuksen maksututkimusta kehitettiin siten, että siinä otettiin käyttöön lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastotutkimusta varten määritellyt tulosmittarit. Vakuutusyhtiökohtaiset tulostiedot esitettiin nyt tutkimuksessa ensimmäistä kertaa.

Tutkimusten ja niiden julkaisemisen tavoitteena on lisätä markkinoiden läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa osaltaan vakuutuksenottajille ja vakuutetuille eri toimijoiden keskinäinen vertailu.

Vakuutusmarkkinaselvityksiin kuuluvat myös selvitykset vakuutusmeklareiden asiakasvarojen välittämisestä sekä Venäjän pakollisen liikennevakuutuksen välittämisestä. Lakisääteisiä vakuutuksia tarjoavien vakuutusyhtiöiden osalta tehtiin jälkiselvitys koskien vuonna 2006 annettua kannanottoa puhelinasioinnista asiakkaalle aiheutuvista kustannuksista. Liikennevakuutuksen henkilövahinkojen käsittelyä koskeva selvitys tehtiin syksyn 2007 ja kevään 2008 aikana.

Työttömyyskassojen valvonnassa suunnattiin voimavaroja erilaisten koko työttömyyskassakentän kattavien kassojen taloutta, hallintoa ja käsittelyaikoja koskevien vakuutusmarkkinaselvitysten tekemiseen. Näitä tehtiin 16 kappaletta.

Vakuutusmarkkinaselvityksistä tehtiin kaikki tulossopimuksen mukaiset selvitykset.

Valvontayhteistyökokoukset

Valvontayhteistyökokousten toteutunut määrä oli noin puolet tavoitteesta. Tämä johtui siitä, että työtapojen muuttuessa virallisuusluontoisia kokouksia ei ole järjestetty, vaan yhteistyö hoidetaan tarkastajien kesken suoraan.

Osallistuminen lainsäädännön kehittämiseen

Uusi vakuutusyhtiölaki ja eräät siihen liittyvät lait tulivat voimaan 1.10.2008. Uusi lainsäädäntö on vakuutusvalvonnan kannalta merkittävä, ja virasto on kesällä 2004 alkaneen hankkeen aikana panostanut huomattavasti voimavarojaan sekä sosiaali- ja terveysministeriön avustamiseen lain valmistelussa että uuden lainsäädännön vaatimien määräysten ja ohjeiden valmisteluun.

Laki Finanssivalvonnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi tulivat voimaan 1.1.2009. Lait perustuvat Finanssivalvontatyöryhmän helmikuussa 2008 antamaan muistioon. Lait ovat vakuutusvalvonnan kannalta poikkeuksellisen tärkeitä. Viraston edustajat olivat Finanssivalvontatyöryhmässä jäsenenä ja sihteerinä.

Eduskunnassa on vireillä eläkesäätiöitä ja eläkekassoja koskevan lainsäädännön muuttaminen siten, että näiden eläkelaitosten on mahdollista myöntää maksuperrusteisia lisäeläkkeitä (HE 152/2008). Samoin on tarkoitusta mahdollistaa sellaiset etuusperusteiset lisäeläkejärjestelmät, joissa vastuu luvatuista etuuksista on viime kädessä eläkelaitoksilla itsellään eikä niitä rahoittavalla taholla kuten työnantajalla. Valmistelun aikana sosiaali- ja terveysministeriö on kuullut asiantuntijaryhmää, jossa mm. virastosta on ollut kaksi edustajaa. Lisäksi viraston yksi edustaja on avustanut ministeriötä säädösvalmistelussa. Virasto on 10.7.2008 antanut ministeriölle lausuntonsa esitysluonnoksesta.

Virasto osallistui sosiaali- ja terveysministeriön asettamaan työryhmään, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus Suomen vahinkovakuutusyritysten tasoitusmääräjärjestelmän uudistamiseksi. Työryhmä julkaisi loppumuistionsa elokuussa 2008.

Työttömyyskassalakiin lisättiin kertomusvuoden lopussa säännökset sisäisestä valvonnasta, riskien hallinnasta, sijoitustoiminnasta ja sijoitussuunnittelusta. Valmistelu tehtiin sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston yhteistyönä. Edellisenä vuonna virasto oli toimittanut sosiaali- ja terveysministeriölle uudistamistarpeita koskevan aloitteen.

Kertomusvuonna uudistettiin työttömyyskassoille annettava määräys- ja ohjekokoelma. Siinä koottiin yhteen kaikki työttömyyskassoille aiemmin annetut määrä-

ykset, ohjeet ja kannanotot ajan tasalle saatettuina. Lisäksi määräys- ja ohjekokoelmaa täydennettiin mm. työttömyyskassarekisteriä ja tasoitusrahastoa koskevilla määräyksillä sekä hyvää hallintoa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä sijoitussuunnittelua koskevilla ohjeilla.

Vakuutusedustajien määräys- ja ohjekokoelman päivitys valmistui ja se otettiin käyttöön 17.3.2008.

Vakuutusyhtiölain johdosta virasto on uudistanut vakuutusyhtiöihin sovellettavan määräys- ja ohjekokoelmansa ja se tuli voimaan samanaikaisesti uuden vakuutusyhtiölain kanssa 1.10.2008. Erityistä huomiota on pyritty kiinnittämään siihen, että määräyksiä annetaan vain lain nimenomaisen valtuutuksen perusteella ja että määräykset ja ohjeet ovat selvästi erotettavissa toisistaan. Vuoden lopussa vakuutusyhtiöihin sovellettavaa määräys- ja ohjekokoelmaa muutettiin henkivakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman ennakoivaa valvontaa koskevan pääomavaativuuslaskennan korkoriskin osalta. Muutos johtuu viime aikojen markkinakorkojen kehityksestä.

Kansainväliset työryhmät

CEIOPSin (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors) työskentelyyn on osallistuttu edellisten vuosien tapaan aktiivisesti. Virasto on mukana CEIOPSin jäsenten kokouksen lisäksi Valvojien arviointiryhmässä (Review Panel) sekä Committee on Consumer Protectionin ja Financial Stability Committee'n työskentelyssä. Occupational Pensions Committee'n työtä seurataan. Viraston edustajat ovat jäseninä kaikissa neljässä Solvenssi II työryhmässä (Financial Requirements Expert Group, Internal Governance, Review and Reporting Expert Group, Internal Models Expert Group, Insurance Groups Supervision Committee).

Kesän alussa alkoi kaikkia EU-jäsenmaita koskien Solvenssi II:n neljäs koelaskentakierros QIS4. Koelaskennassa testattiin uusia vastuuvelan laskennan ja vakavaraisuusvaatimusten laskentamenetelmiä ja kerättiin tietoa suunniteltujen muutosten vaikutuksista yhtiöiden toimintaan. Virasto piti sekä henkivakuutusyhtiöille että vahinkovakuutusyhtiöille keskustelu- ja koulutustilaisuudet koelaskennasta. Suomalaiset yhtiöt osallistuivat laskentaan aktiivisesti, henkivakuutusmarkkinoista lähes 100 prosenttia ja vahinkovakuutusmarkkinoista 85 prosenttia.

Viraston edustajat valmistelivat yhteispohjoismaisessa työryhmässä seuraavaa pohjoismaista työttömyysturvakonferenssia, joka järjestetään Suomessa vuonna 2009. Lisäksi on osallistuttu sosiaaliturva-asetuksen ja Pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen soveltamista käsittelevän yhteispohjoismaisen työryhmän työhön.

Tiedotus ja koulutustilaisuudet

Kertomusvuonna viraston edustajat olivat luennoimassa eri tilaisuuksissa koskien esimerkiksi työeläkelaitosten sijoitustoiminnan riskejä, Solvenssi II – hanketta ja viraston määräys- ja ohjekokoelman kokonaisuudistusta. Työttömyysturvaan liittyen luennoitiin mm. työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain eri osa-alueista,

julkisuus- ja tietosuojalainsäädännöstä sekä työttömyyskassojen valvontatoiminnasta.

Tiedotteet

Vuoden aikana annettiin yhteensä 21 tiedotetta koskien mm. viraston määräys- ja ohjekokoelman uudistamista, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen tutkimuksia ja sosiaali- ja terveysministeriölle toimitettua selvitystä työeläkelaitoksia koskevan sijoitussääntelyn uudistuksen vaikutuksista sijoitus-toimintaan. Virasto julkaisi lisäksi neljännesvuosittain katsauksen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudesta.

Tilastot

Virasto julkaisee vuosittain tilastot vakuutusyhtiöiden, meklareiden ja työttömyyskassojen toiminnasta. Lakisääteisestä työeläkevakuutuksesta julkaistaan vuosittain ja puolivuositain eläkejärjestelmäkohtaisesti yhteenlaskettuja avainlukuja sekä laitoskohtaisia tunnuslukuja. Uutena puolivuositaisena tilastona alettiin julkaista TyEL-laitosten eläkejärjestelmäkohtaista sijoitusjakaumatilastoa.

Kertomusvuonna tehtiin kaksitoista kuukausitilastoa työttömyysetuuksista yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Lisäksi laadittiin tilastot takaisinperinnästä, väärinkäytösasioiden käsittelystä työttömyyskassoissa sekä kassojen käsittelyajoista.

Tutkimustoiminta

Vakuutusvalvontaviraston tutkimusyksikkö teki monipuolista yhteistyötä korkeakoulujen kanssa seminaaritoiminnan, opetuksen ja tutkimuksen alueella. Keskeinen tutkimuskohde oli, kuten viimeisinä kolmena vuotena, vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten ja vastuuelan määrittämiseen käytettävät yhtiöiden sisäiset mallit Solvenssi II hankkeessa. Viraston verkkosivuilla on kaikkien tutkimusyksikön vuoden 2008 julkaisujen lyhyt kuvaus ja selvitys niiden merkityksestä vakuutusosalalle. Suoraan valvontatoimintaan liittyvänä tehtävänä yksikkö osallistui tieteellisenä asiantuntijana työeläkelaitosten sijoitussääntelyn uudistuksen analysointiin ja asiaa koskevan selvityksen kirjoittamiseen.

Tutkimusyksikön edustajat pitivät useita esitelmiä vakuutustoiminnan mallinnuksesta, aiheina mm. modernien tilastollisten menetelmien soveltaminen vakuutusyhtiön riskienhallintaan, ja matemaattisen mallinnuksen rooli finanssikriisissä. Vakuutusmatematiikan seminaarien järjestämistä yhdessä Helsingin yliopiston kanssa jatkettiin.

Yliopistoyhteistyönä tehtiin tutkimus henkivakuutuksen takuutuottokomponentin sisältävien tuotteiden hinnoittelusta ja riskeistä. Julkaisun ”Bayesian analysis of participating life insurance contracts with American-style options” esitteli Tampereen yliopiston tutkija Anne Puustelli kansainvälisessä AFIR-2008 konferenssissa.

Osittaisena yliopistoyhteistyönä valmistui laajahko raportti, jossa tarkastellaan korko- ja osakemallinnuksen eri vaiheita Solvenssi II – projektin sisäisten mallien näkökulmasta (L. Koskela, V. Ronkainen ja A. Puustelli: ”Equity and interest rate models in long-term insurance simulations”). Raportti on tarkoitettu sekä valvojen että valvottavien tukemiseksi sisäisten mallien kehitys- ja valvontatyössä.

Tutkimusyksikön toimintaa voidaan arvioida lain määrittämien tehtävien – vakuutusmatemaatikon koulutus, korkeakoulu yhteistyö ja oma tutkimus – näkökulmasta seuraavalla tavalla. Tutkimustoiminta oli laaja-alaista ja keskittynyt vakuutusalan kannalta keskeisiin kysymyksiin. Tutkimustoiminnan hyvästä laadusta osoituksena on mm. artikkelien julkaiseminen korkealaatuisissa kansainvälisissä tutkimussarjoissa. Artikkelit ”Bayesian modelling of financial guarantee insurance” ilmestyi lehdessä ”Insurance: Mathematics & Economics” ja artikkeli ”The long-term risk caused by the stock market bubble” ilmestyi lehdessä Journal of Risk. Tutkimustoiminnan käytännön relevanssista kertoo se, että ennen nykyistä finanssikriisiä, kesäkuussa 2007, vakuutus- ja finanssimatematiikan AFIR-kokouksessa esitellyssä rahoitusteorian tutkimusta referoivassa artikkelissa ”Internal models and arbitrage-free calibration” (K. Kaliva, L. Koskinen ja V. Ronkainen) varoitettiin useista nykyisessä kriisissä paljastuneista riskien mallinnuksen ongelmista.

Päätökset ja luvat

Maksuperustelain mukaisia päätöksiä tehtiin vuoden aikana yhteensä 968 kappaletta, joka oli hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Maksuperustelain mukaiset päätökset ja luvat	2008	2007	2006
Sääntöjen vahvistamis- tai muuttamispäätökset	144	189	190
Vakuutusedustajan rekisteröintihakemukset	712	667	431
Sulautumista, jakautumista, yhteisömuodon muuttamista, vakuutuskannan tai vakuutustoiminnan luovuttamista, vastuun siirtämistä ja eläkesäätiön ylikatteen palauttamista koskevat päätökset	21	50	25
Jäsenmaksun vahvistamispäätökset, työttömyyskassat	37	37	37
Muut pyynnöstä annettavat luvat ja päätökset	27	25	44
Vakuutusteknisten perusteiden vahvistamispäätökset	10	18	14
Yhtiö- tai yhdistysjärjestyksen vahvistamista tai muuttamista koskevat päätökset	17	27	15
Kaikki yhteensä	968	1013	756
Rekisteriotteet ja todistukset	144	155	196

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tulossopimuksen tavoitteen mukaan tarkastuskertomukset, päätökset ja luvat tulisi antaa kuukauden kuluessa viimeisestä välitoimesta eli mahdollisen lisäselvityksen saamisesta, ja kokonaiskäsitelyajan tulisi olla alle kolme kuukautta.

	2008	2007	2006
Päätösten ja lupien käsittelyajat:			
- keskimääräinen käsittelyaika (pv)	24	37	39
- kokonaiskäsittelyaika alle 3 kk (%)	95	91	91
- valmistunut tavoiteajassa, alle 1 kk välitoimesta (%)	89	69	63
Tarkastusten kesto¹:			
- kokonaiskesto alle 3 kk (%)	52	22	
- valmistunut tavoiteajassa, alle 1 kk välitoimesta (%)	40	62	
Valitukset viraston antamista päätöksistä			
- tehdyt valitukset kpl	0	1	2
- päätösten pitävyyys valitusasteessa	0	100 %	50 %
Virastosta tehdyt kantelut	0	3	1

¹ Vuoden 2006 vertailutietoja ei ole saatavilla

Kokonaisaikataavoite saavutettiin päätösten ja lupien osalta 95 prosentissa tapauksista. Päätösten ja lupien käsittelyaikojen keskiarvo aleni 24 päivään. Tulosta voidaan pitää erinomaisena.

Tarkastuksista noin puolet valmistui tavoiteajassa eli alle kolmessa kuukaudessa. Sen sijaan viimeisestä välitoimesta, eli yleensä valvottavan toimittamasta vastineesta alustavaan tarkastuskertomukseen, alle kuukaudessa valmistui vain 40 prosenttia. Tarkastusprosessissa ongelman muodostaa usein eri asiantuntijoiden aikataulujen yhteensovittaminen. Tähän tulee toiminnan kehittämisessä edelleen panostaa.

Viraston toiminnasta ei tehty kertomusvuonna kanteluja. Vuonna 2007 tehdyistä virastoa koskeneista kanteluasioista tuli kertomusvuonna virastolle myönteiset päätökset, eikä viraston toiminnassa ollut huomautettavaa.

Virasto jatkoi kertomusvuoden aikana laadullisen palautteen keräämistä valvottavilta suoritetuista tarkastuksista. Palautteet toimivat valvontatoimen kehittämisen välineenä. Saatu palaute oli pääosin myönteistä.

Valtiontalouden tarkastusviraston antaman tilintarkastuskertomuksen varainhoitovuodelta 2007 mukaan tilintarkastus on kohdistunut valtion talousarviosta annetun asetuksen 63 §:n tarkoittamaan Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tuloksellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen. Tarkastuksen perusteella lausuttiin, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

Tilintarkastaja kiinnitti huomiota osakirjanpitojen dokumentoinnissa ja tarkistuksissa sekä kirjanpitoaineiston arkistoinnissa olleisiin puutteisiin. Niiden johdosta ryhdyttiin asianmukaisiin toimenpiteisiin vuoden 2008 aikana.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2008	Tavoite 2008	2007	2006
Henkilöstö v. 2006 - 2008				
Henkilöstörakenne:				
Henkilöstön määrä	75		75	73
Henkilötyövuodet	71,3	79	70,6	68,2
Henkilöstön keski-ikä	47,3		46,4	45,5
Henkilöstön ikä:				
alle 45-vuotiaita	31		32	35
yli 45-vuotiaita	44		43	38
Vakinaiset	70		70	71
Määräaikaiset	5		5	2
Kokoaikaiset	73		73	70
Osa-aikaiset	2		2	3
Osaamisen varmentaminen:				
Koulutusvuorokaudet/ htv	5	6	5	2
Työhyvinvointi:				
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	paranee	3,1	
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneitä	0	0	0	0
Sairauspoissaolot, pv/ htv	10,2	alenee	9,7	10,6
Naisten osuus johtotehtävistä, %	100		75	75
Hallinnonalan tuottavuusohjelma:				
Eläkkeelle siirtyneitä	0		1	1
Muutoin vapautuneita virkoja				1
Uusia virkoja	0		1	5
Täytettyjä virkoja	5		8	7
Uusiin tehtäviin sijoitettuja vakinaisia virkamiehiä	1		3	3
Täydennys-/uudelleen koulutusvuorokaudet	0		0	0
Palvelukeskuksen käyttöönotto, työn määrä, htv	0		1	0,4

Tulossopimuksessa asetettu henkilötyövuositavoite vastaa pitkän aikavälin budjeitua tavoitetta. Kun tiedossa oli toiminnan organisoituminen uudelleen vuonna 2009, ei nähty tarkoituksenmukaiseksi palkata uusia henkilöitä vanhaan organisaatioon. Koulutusvuorokausissa ei aivan päästy tulossopimuksessa asetettuun tavoitteeseen mutta viiden koulutusvuorokauden tasoa voidaan kuitenkin pitää hyvänä.

Työtyytyväisyysindeksin arvo on hienoisesti noussut. Koko indeksiä alentaa aikaisempiin vuosiin verrattuna kasvanut muutoksesta johtuva epävarmuus. Muissa indeksin osissa on tapahtunut myönteistä kehitystä. Sairauspoissaolojen määrä nousi hieman.

Henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi toteutettiin koko henkilöstöä koskevat muutoksenhallinnan voimapajat. Näissä käsiteltiin muutokseen ja itsetuntemukseen liittyviä aihealueita. Voimapajoissa työskenteli kaikkiaan kuusi 5 - 7 hengen ryhmää, jotka kokoontuivat kuusi kertaa kukin. Lisäksi esimiehille järjestettiin

valmennusta, jossa tuettiin heitä muutosjohtamisessa. Esimiesvalmennukseen osallistui 12 esimiestä, puolen päivän mittaisia istuntoja oli kaikkiaan kolme.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Vakuutusvalvontaviraston toiminta on budjetoitu tulomomentilla 12.33.05 Vakuutusvalvontaviraston tulot (nettobudjetoidut), jonka määräraha on 0 euroa.

Valvontamaksutuotot muodostavat tuotoista n. 95 %.

Valvontamaksulaskutuksesta muodostunut laskutusylijäämä supistui n. 1,1 miljoonaa euroa. Laskutusylijäämä oli Vakuutusvalvontaviraston viimeisessä tilinpäätöksessä 399 tuhatta euroa. Se siirtyy Finanssivalvonnalle.

Arvonlisäveromenot on rahoitettu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan talousarviomomentilta 33.01.29.

Valvottavaryhmä	VALVONTA- MAKSU- LASKUTUS yhteensä teur	Kohdennetut kustannukset yhteensä (netto)	*Kustannuksissa vähennyksinä huomioidut tuotot	Ylijäämä ** Tilinpäätös 2007	** Tilinpäätös 2008
1 Henkivakuutusyhtiöt	1292	1447	14	162	7
2 Vahinkovakuutusyhtiöt	1113	1577	17	179	-285
3 Työeläkevakuutusyhtiöt	1676	1402	8	319	593
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	644	841	49	27	-169
5 Muut vakuutuskassat	117	103	35	222	235
6 Lailla perust. eläkelaitokset	21	34	0	1	-13
6 a. ***Keva, Ver, Ker	93	96	2	135	132
7 Eläketurvakeskus	15	2	0	10	23
8 Vakuutusyhdistykset	69	88	10	253	234
9 Vakuutusmeklarit	84	54	228	-99	-69
9 a. Työttömyyskassat Tyött.vak.rah. ja	750	1319	19	299	-269
9 b. Koul.rahasto	24	38	0	0	-14
10 Muut valvottavat	57	49	0	-14	-6
Valvottavaryhmät yhteensä	5955	7050	382	1494	399

* Maksuperustelaimen mukaiset tuotot 382 teur

** Ylijäämä(+), alijäämä(-)

*** Kuntien Eläkevakuutus, Valtion Eläkerahasto ja Kirkon Keskusrahasto

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Menot ylittivät budjetin 133 tuhatta euroa. Menojen ylittyminen johtui kertaluontoisista eristä, jotka liittyivät Vakuutusvalvontaviraston toiminnan siirtämiseen uuteen virastoon. Ilman kertaluontoisia eritä menobudjetti olisi alittunut selvästi. Kertaluonteisia eritä on analysoitu kohdassa 1.3.1 Toiminnan taloudellisuus.

Vastaavasti tulot ylittivät budjetin 531 tuhatta euroa, josta 399 tuhatta euroa kirjattiin valvontamaksuvelaksi valvottaville.

Talousarvion toteutuma oli määrärahan (nettotulot 0 eur) mukainen.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan kulujen lisäys edelliseen vuoteen nähden oli n. 619 tuhatta euroa, josta henkilöstömenojen kasvu edellisestä vuodesta oli n. 377 tuhatta euroa (8,7 %). Eroa on tarkemmin analysoitu kohdassa 1.3.1 Toiminnan taloudellisuus.

Palvelujen ostoissa ja muissa kuluissa oli kasvua edelliseen vuoteen yhteensä n. 281 tuhatta euroa. Nämä erot liittyvät pääosin Vakuutusvalvontaviraston toiminnan siirtämiseen liittyviin kertaluonteisiin atk- ja koulutushankintoihin.

Vuokratulot olivat pienentyneet n. 25 tuhatta euroa. Pienentyminen johtui siitä, että vuokratut atk-laitteet lunastettiin itselle maaliskuussa 2008.

Henkilötyövuosien toteutumassa (71,3 htv) oli kasvua edellisestä vuodesta 0,7 htv (70,6 htv). Toisaalta henkilötyövuosien toteuma alitti tulossopimuksen mukaisen (79 htv) noin 8 henkilötyövuoden verran.

1.6.4 Tase

Käyttöomaisuushankintoja oli tilivuoden aikana n. 69 tuhatta euroa. Hankinnat olivat atk-hankintoja. Ne kirjattiin pääasiallisesti keskeneräiseen kalustoon koska laitteiden käyttöönotto tapahtui tilikauden päättymisen jälkeen. Siirtovelat muodostuivat 676 tuhatta euroa lomapalkkavelasta ja 61 tuhatta euroa puhelinlaitesopimuksen päättämiseen liittyvästä kertaerästä.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Viraston sisäisen valvonnan menettelyt kytkeytyvät toimintaprosesseihin ennalta ohjaavana, toimintarutiineihin sisältyvänä tai jälkikäteen tapahtuvana toimintojen ja varojen käytön seurantana. Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistamaan virastolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja tunnistamaan sekä hallitsemaan mahdolliset tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit.

Vuonna 2008 vakiinnutettiin olemassa olevat johdon raportointijärjestelmät sekä parannettiin ohjeistusta ja dokumentointia. Henkilöstön tietämystä ja motivaatiota parannettiin mm. säännönmukaisella tavoitteiden saavuttamisen seurannalla ja siitä informoinnilla sekä vahvistettiin tavoitteiden saavuttamisen ja suorituksen arviointien välistä positiivista yhteyttä.

Vakuutusvalvontaviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on kohtalaisen hyvä. Tämän arvion taustaksi on tehty erillinen taustamuistio.

Ottaen huomioon sen, että viraston toiminta itsenäisenä virastona lakkasi vuoden 2008 lopussa, ei ole ollut tarkoituksenmukaista aloittaa merkittäviä uusia hankkeita tai muuttaa toimintatapoja.

1.8 Arviointien tulokset

Vakuutusvalvontavirasto osallistui kertomusvuoden aikana Irlannin rahoitussektorin valvojan, Irish Financial Services Regulatory Authority tekemään vertailututkimukseen. Virasto vastasi kyselylomakkeeseen, joka käsitteli mm. valvonnan organisointia, rahoitusta sekä seuranta- ja valvontajärjestelmiä. Tutkimuksen tekijät kävivät lisäksi tutustumassa viraston toimintaan. Tutkimuksen tuloksista saadaan vuoden 2009 alussa yhteenvetotietoa kaikkien tutkimukseen osallistuneiden vastauksista sekä viraston omien vastausten vertailu suhteessa muiden osallistujien vastauksiin ja Irlannin valvojan toimintatapoihin.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Vakuutusvalvontavirastossa ei ollut toimintavuoden aikana otsikossa tarkoitettuja väärinkäytöksiä tai takaisinperintöjä.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Vakuutusvalvontaviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osasto, momentti ja tilijaottelu	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
Osasto 11 Verot ja veroluonteiset tulot	2 574,07	-1 181,82	-1 181,82	0,00	100,00
11.04.01. Arvonlisävero	2574,07	-1 181,82	-1 181,82	0,00	100,00
Osasto 12 Sekalaiset tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala					
12.33.05 Vakuutusvalvontaviraston tulot (nettob)	0,00	0,00	0,00	0,00	
Tuloarviotilit yhteensä	2 574,07	-1 181,82	-1 181,82	0,00	100,00

Pääloukka, momentti, tilijaottelu, määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008	Talousarvion 2008 määrärahojen käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio
Pääloukka 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	302 594,69	338 582,01	338 582,01	0,00	338 582,01	0,00
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	302 594,69	338 582,01	338 582,01	0,00	338 582,01	0,00
Määrärahatilit yhteensä	302 594,69	338 582,01	338 582,01	0,00	338 582,01	0,00

4. TASE

VAKUUTUSVALVONTAVIRASTON TASE

	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	18 983,14	2 936,91
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>18 983,14</u>	<u>2 936,91</u>
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja laitteet	256,78	1 303,73
Kalusteet	32 610,52	47 438,92
Muut keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	<u>48 827,72</u>	<u>48 742,65</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ	100 678,16	51 679,56
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	24 661,79	73 620,67
Siirtosaamiset	14 695,01	20 537,03
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>527,84</u>	<u>225,83</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ	39 884,64	94 383,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>140 562,80</u>	<u>146 063,09</u>

	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Edell. tilikausien pääoman muutos	-2 274 701,89	-1 877 659,24
Pääoman siirrot	658 178,06	14 507,58
Tilikauden kulujäämä	<u>368 214,74</u>	<u>-411 550,23</u>
	-1 248 309,09	-2 274 701,89
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Ostovelat	62 429,71	77 001,02
Tilivirastojen väliset tilitykset	107 724,89	108 146,02
Edelleen tilittävät erät	81 738,53	82 469,04
Siirtovelat	738 084,42	658 979,97
Muut lyhytaikaiset velat	<u>398 894,34</u>	<u>1 494 168,93</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 388 871,89	2 420 764,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>140 562,80</u>	<u>146 063,09</u>

5. LIITETIEDOT

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Sen lisäksi mitä jäljempänä todetaan tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta todetaan: Vakuutusvalvontaviraston toiminnot on siirretty 1.1.2009 alkaen lailla Finanssivalvonnasta (878/2008) Finanssivalvontanimiseen viranomaiseen, joka toimii Suomen Pankin yhteydessä. Siirto on tehty sosiaali- ja terveysministeriö kautta. Vakuutusvalvontaviraston viimeiseen tilinpäätökseen sisältyy kertaluonteisia eriä, jotka vaikeuttavat tilinpäätöksen vertailtavuutta aiempiin vuosiin. Kertaluonteisista eristä on tehty selkoa toimintakertomuksessa.

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia edellisestä talousarviovuodesta.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi:

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamisia, velkoja tai muita sitoumuksia.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen:

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen arvostus- ja jaksotusperiaatteissa ja -menetelmissä ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia joilla olisi vaikutusta tuotto- ja kulujäämään tai taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä:

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätös ei sisällä edellisiin vuosiin kohdistuvia sellaisia merkittäviä tuottoja ja kuluja/ talousarviotuloja ja -menoja, joilla olisi vaikutusta Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen arvioinnissa.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätösvouden tietojen kanssa:

Vakuutusvalvontaviraston tiedot eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin johtuen toiminnan päättymisestä 31.12.2008.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa:

Vakuutusvalvontaviraston toiminta päättyi 31.12.2008.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotulot ja menot

Momentti	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.33.05 Bruttotulot	5 994 846,29	7 300 000,00	7 432 725,08	132 725,08	101,8
Bruttomenot	5 994 846,29	7 300 000,00	7 432 725,08	132 725,08	101,8
Nettotulot	0,00	0,00	0,00	0,00	

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole siirrettyjä/ peruutettuja määrärahoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2008	2007
Henkilöstökulut	3 774 922,12	3 490 772,87
Palkat ja palkkiot	3 757 664,10	3 413 250,69
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	17 258,02	77 522,18
Henkilösivukulut	923 836,81	830 759,73
Eläkekulut	772 444,86	689 261,03
Muut henkilösivukulut	151 391,95	141 498,70
Yhteensä	4 698 758,93	4 321 532,60
Johdon palkat ja palkkiot, josta	338 798,48	358 115,29
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuude	240,00	240,00
Johto	240,00	240,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Poistojen tekeminen aloitetaan käyttöönottokuukauden alusta lukien.

Käyttöomaisuuden ryhmittely on 1.1.2007 alkaen tehty seuraavasti:

Käyttöomaisuus ryhmiteltiin olemassa olevan omaisuuden osalta hankintavuosi-kohtaisiin ryhmiin siten, että ko. vuosikohtaisen hankintaryhmän poistoajan laskenta alkaa ryhmän viimeisimmän hankinnan hankintahetkestä

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo
Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Aineelliset hyödykkeet:				
Koneet ja laitteet:				
ATK-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20,00 %	0
Kalusteet	Tasapoisto	5	20,00 %	0

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	112		
Hankintameno 1.1.2008	13	100,00	13 100,00
Lisäykset	20	099,80	33 199,80
Vähennykset		0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2008	33	199,80	33 199,80
Kertyneet poistot 1.1.2008	10	163,09	10 163,09
Vähennysten kertyneet poistot		0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	4	053,57	4 053,57
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset		0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	14	216,66	14 216,66
Arvonkorotukset		0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	18	983,14	18 983,14

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä	
	125	127	129		
Hankintameno 1.1.2008	3	321,25	83 542,46	48 827,72	135 691,43
Lisäykset		0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset		0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2008	3	321,25	83 542,46	48 827,72	135 691,43
Kertyneet poistot 1.1.2008	2	017,52	36 103,54	0,00	38 121,06
Vähennysten kertyneet poistot		0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	1	046,95	14 828,40	0,00	15 875,35
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset		0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2008	3	064,47	50 931,94	0,00	53 996,41
Arvonkorotukset		0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	256,78	32 610,52	48 827,72	81 695,02	

Keskeneräisten hankintojen tilille on kirjattu työasemat 70 kpl, joiden kirjanpitoarvo tilinpäätöksessä on 38080,00 eur ja Extreme lähiverkon aktiivilaitteet 10747,72 eur, kirjanpitoarvo tilinpäätöksessä yhteensä 48827,72 eur.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2008	2007	Muutos 2008 - 2007
Korot euromääräisistä saamisista	610,13	92,85	517,28
Rahoitustuotot yhteensä	610,13	92,85	517,28
Rahoituskulut	2008	2007	Muutos 2008 - 2007
Korot euromääräisistä veloista	20,96	85,15	-64,19
Muut rahoituskulut	200,00	335,38	-135,38
Rahoituskulut yhteensä	220,96	420,53	-199,57
Netto	389,17	-327,68	716,85

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole lainoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole arvopapereita tai oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole taseen rahoituseriä tai velkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Vakuutusvalvontavirasto ei ole myöntänyt valtiontakauksia, - takuita.

Vakuutusvalvontavirasto vastuusitoumukset ovat alle 5 milj.euroa.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole rahastoituja varoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole rahastoituja varoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole valtionvelkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole valtionvelkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot.

Vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/ 1944) nojalla on tehty seuraavat kirjaukset:

Vakuutustarkastuksen valvontamaksuista kertynyt laskutusylijäämä 31.12.2007 yhteensä 1 493 556,09 euroa on tuloutettu lyhytaikaisista veloista (liikekirjanpidon tili 26296) vuoden 2008 valvontamaksutuloksi (liikekirjanpidontili 3032 ja talousarviotili 123 3053).

Laskutusylijäämä 31.12.2008 on yhteensä 398 894,34 euroa. Laskutusylijäämä on kirjattu lyhytaikaiseksi velaksi (liikekirjanpidon tili 26296).

Vakuutusvalvontaviraston toiminnot on siirretty 1.1.2009 alkaen lailla Finanssivalvonnasta (878/2008) Finanssivalvonta -nimiseen viranomaiseen, joka toimii Suomen Pankin yhteydessä.

Vakuutusvalvontaviraston viimeiseen tilinpäätökseen sisältyvistä kertaluonteisista eristä on raportoitu toimintakertomuksessa.

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 13. maaliskuuta 2009

Finanssivalvonnan johtokunta

Pentti Hakkarainen

Martti Hetemäki

Pirkko Juntti

Antero Kiviniemi

Paavo Pitkänen

Hely Salomaa
Vakuutusvalvontaviraston
ylijohtaja 31.12.2008 asti